

โรคพิษสุนัขบ้าคืออะไร

โรคพิษสุนัขบ้าหรือโรคกลัวน้ำ เป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรงชนิดหนึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสชื่อเรบีสไวรัส (Rabies) ทำให้เกิดโรคได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น คน , สุนัข , แมว , หนู , ลิง , ชะนี , กระรอก , ค้างคาว ฯลฯ โรคนี้เมื่อเป็นแล้วจะทำให้เกิดอาการทางประสาท โดยเฉพาะระบบประสาทส่วนกลาง ถ้าเป็นแล้วถึงตายทุกราย ซึ่งปัจจุบันยังไม่มียาอะไรที่จะรักษาโรคพิษสุนัขบ้าได้

คนติดโรคพิษสุนัขบ้าจากทางใดได้บ้าง...

คนเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้เนื่องจากได้รับเชื้อโรคพิษสุนัขบ้ามาจากสัตว์ที่เป็นโรค คนสามารถติดโรคจากสัตว์เหล่านี้ได้ 2 ทาง คือ

- (1) ถูกสัตว์ที่เป็นโรคกัด เชื้อไวรัสจากน้ำลายของสัตว์ที่เป็นโรคจะเข้าสู่ร่างกายทางบาดแผลที่ถูกกัด
- (2) ถูกสัตว์ที่เป็นโรคเลีย โดยปกติคนถูกสัตว์ที่เป็นโรคเลียจะไม่ติดโรคจากสัตว์นั้นนอกจากว่าคนนั้นมีบาดแผลหรือรอยถลอกหรือรอยขีดข่วนโดยบุคคลนั้นไม่ได้สังเกต ในกรณีนี้จะทำให้ผู้ที่ถูกสัตว์ที่เป็นโรคเลียสามารถเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ รวมทั้งถูกเลียที่ริมฝีปากหรือนัยน์ตา

สัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะมีอาการอย่างไร...

พบได้ 2 แบบ คือ แบบดุร้าย มีอาการหงุดหงิด ไล่กัดคน และสัตว์อื่น ถ้าผูกโซ่หรือกักขังไว้ในกรง จะกัดโซ่ กรง หรือ สิ่งของที่อยู่ใกล้อย่างดุร้าย บางครั้งสุนัขจะกัดจนฟันหักหรือลื่นเป็นแผลมีเลือดออก เมื่อแสดงอาการดุร้ายได้ 2-3 วัน ก็จะอ่อนเพลียงลง ขาหลังไม่มีแรง เดินโซเซและตายในที่สุด แบบเซื่องซึม มีอาการปากอ้าหุบไม่ได้ ลิ้นมีสีแดงคล้ำ บางครั้งมีสิ่งสกปรกติดอยู่และหือออกมา นอกปาก มีอาการคล้ายกระตุกติดคอ โดยเจ้าของมักจะเอามือล้วงออกแต่ไม่พบกระตุก สุนัขจะเอาขาหน้าตะกุกบริเวณแก้มปาก และอาจจะบวม สุนัขจะลุกนั่งและยืนเดินไปมาบ่อยๆ กินของแปลกๆ เช่น ใบไม้ ก้อนหิน หรือบางตัวจะกินปัสสาวะของตัวเองไม่กัดถ้าไม่ถูกรบกวน สุนัขแบบหลังนี้จะสังเกตอาการยากมาก ดังนั้น หากสุนัขตายโดยไม่ทราบสาเหตุควรตัดหัวไปพิสูจน์ก่อน

คนที่เป็โรคพิษสุนัขบ้าจะมีอาการอย่างไร...

ในระยะ 2-3 วัน วันแรกอาจมีไข้ต่ำต่อไปจะมีอาการเจ็บคอ เมื่ออาหาร อ่อนเพลีย คันหรือปวดแสบ ปวดร้อนตรงบริเวณแผลที่ถูกกัดต่างๆ ที่แผลอาจหายเป็นปกติแล้ว ต่อไปจะมีอาการตื่นเต้นง่าย กระสับกระส่าย ไม่ชอบแสงสว่าง ไม่ชอบลมและเสียงดัง กลืนลำบากแม้จะเป็นของเหลวหรือน้ำ เฝ็ดมาก เวลาจะกลืนเพราะมีการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการกลืน แต่ยังมีสติพูดจา รู้เรื่อง ต่อไปจะอะละอะมากขึ้นและสุดท้ายมีอาการ ชัก เป็นอัมพาต และหมดสติถึงแก่ความตายในที่สุด เนื่องจากส่วนที่สำคัญๆของสมองถูกทำลายไปหมด

ข้อปฏิบัติภายหลังจากถูกสุนัขบ้า หรือ สัตว์ที่สงสัยว่าบ้ากัด...

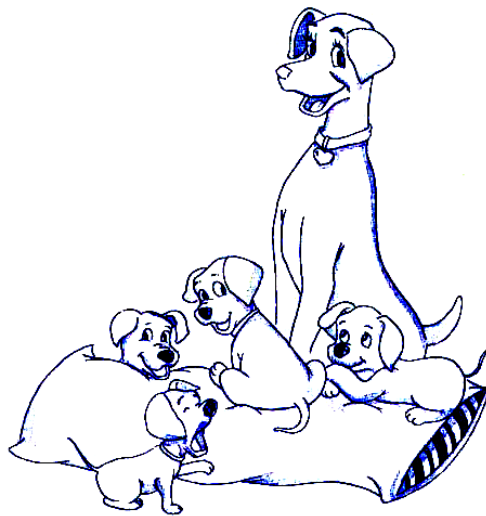
1. ล้างแผลทันทีด้วยน้ำสะอาด ฟอกด้วยสบู่ 2-3 ครั้ง แล้วทาแผลด้วยแอลกอฮอล์ หรือทิงเจอร์ไอโอดีนหรือทินเจอร์เมโทโอเลท หรือน้ำยาฟิวดีน (เบตาดีน) แล้วรีบไปปรึกษาแพทย์ทันที
2. ถ้าสุนัขตาย ให้ตัดหัวสุนัขไปตรวจ ถ้าหากสุนัขไม่ตายให้ขังไว้ดูอาการ 16 วัน ขณะเดียวกันให้รีบไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ไม่ควรรอดูอาการสุนัขเพราะอาจสายเกินไปที่จะฉีดวัคซีน ส่วนการรักษาทางสมุนไพรหรือแพทย์แผนโบราณไม่สามารถป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
3. ในกรณีติดตามสัตว์ที่กัดไม่ได้ เช่น เป็นสัตว์ป่า หรือสัตว์ที่กัดแล้วหนีไป หรือจำสัตว์ที่กัดไม่ได้จำเป็นต้องได้รับการฉีดวัคซีน
4. ผู้ที่ต้องมารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า คือมีบาดแผลเป็นรอยร้าวเขียว หรือมีเลือดไหล ทั้งแผลถลอกและแผลลึก รวมทั้งผู้ที่ถูกสุนัขเลียบนัยน์ตา ริมฝีปาก และผิวหนังที่มีแผลถลอก ส่วนในกรณีที่ผิวหนังที่ไม่มีแผล หรือเพียงแค่อุ้มสุนัขไม่สามารถจะติดโรคได้

หน้าที่ของเจ้าของสัตว์ ตามพระราชบัญญัติ โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

1. นำสุนัขไปรับการฉีดวัคซีนครั้งแรกเมื่อสุนัขอายุ 2 - 4 เดือน และ ครั้งต่อไปตามที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
2. เมื่อสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว ให้ติดเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ และเก็บใบรับรองการฉีดวัคซีนไว้ หากชำรุดหรือสูญหายให้แจ้งต่อสัตวแพทย์ เพื่อขอรับเครื่องหมายหรือใบรับรองดังกล่าวแทนของเดิม กรณีเจ้าของจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง
3. ไม่ปล่อยสัตว์ออกมาในที่สาธารณะ โดยเฉพาะสัตว์ที่ไม่มีเครื่องหมายประจำตัว จะถูกเจ้าหน้าที่จับขัง 5 วัน ถ้าไม่มีผู้ไปรับจะถูกทำลาย
4. ไม่ขัดขวางเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปในโรงเรียน เพื่อ
  - 4.1 สอบถามจำนวนเพศ พันธุ์ อายุ สัตว์
  - 4.2 ฉีดวัคซีนแก่สัตว์ที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนตามกำหนดกรณีเจ้าของสัตว์ต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็น 2 เท่า ประมาณ 40-100 บาท
  - 4.3 นำหัวสัตว์ส่งตรวจโรคพิษสุนัขบ้า
  - 4.4 สั่งให้เจ้าของทำลายซากสัตว์
5. เมื่อสัตว์มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้แจ้งต่อสัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขภายใน 24 ชั่วโมง
6. เมื่อสัตว์ถูกสัตว์อื่นที่สงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด ให้แจ้งต่อสัตวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขภายใน 24 ชั่วโมง
  - 6.1 ผูกล่ามกักขังเพื่อเฝ้าสังเกตอาการสัตว์นั้นไว้ไม่น้อยกว่า 6 เดือน
  - 6.2 ถ้าสัตว์มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า ให้กักขังสัตว์นั้นไว้แล้วรีบแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน 24 ชั่วโมง
  - 6.3 ในระหว่างดูอาการ ถ้าสัตว์สูญหายหรือตาย ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน 24 ชั่วโมง
7. ให้ความร่วมมือกับสัตวแพทย์ เมื่อมีการตรวจยานพาหนะ โรงเรียนหรือสถานที่ ในกรณีที่สัตวแพทย์ได้รับแจ้งหรือสงสัยว่าสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าในที่ดังกล่าว

- 7.1 ถ้าสัตว์ไม่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า และได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว แต่สัตวแพทย์เห็นว่าควรฉีดอีก เจ้าของไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม แต่ถ้าสัตว์ยังไม่ได้ฉีดตามกำหนด เจ้าของต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็น 2 เท่าของที่กำหนด
8. ให้นำสัตว์ไปฉีดวัคซีนตามวัน เวลา และสถานที่ที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
9. ในการโอนกรรมสิทธิ์สัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว เจ้าของต้องมอบเครื่องหมายและใบรับรองการฉีดวัคซีนแก่ผู้รับโอนด้วย
10. ไม่จำหน่าย จ่าย โอน สัตว์ที่อยู่ระหว่างเฝ้าสังเกตอาการโรคพิษสุนัขบ้า

ด้วยความปรารถนาดีจาก .....

- ✉ โรงพยาบาลบางกระทุ่ม
- ✉ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางกระทุ่ม
- ✉ ปศุสัตว์อำเภอบางกระทุ่ม

โรคพิษสุนัขบ้า

ฉีดวัคซีนให้สุนัข คนที่คุณรักปลอดภัย

ไกลโรคพิษสุนัขบ้า

